

Landbouw als opgave

- Toekomstbestendig
 - Ecologisch
 - Economisch
 - Sociaal
- Delta als voedselproductie gebied
- Toekomstbestendig agrocomplex

Van opgave naar Sector

Tabel 2.1 Samenvatend overzicht regionale doelen Rijk-NPLG

Natuur	Water	Klimaat (broeikasgassen)
30% natuurherstel Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) (2030) Richtinggevende landelijke areaal- en kwaliteitsopgave natuur t/m 30% VHR en de gunstige staat van instandhouding (gsi)	Concentraties nutriënten (P en N) in grond- en oppervlaktewaterlichamen voldoen aan wettelijke normen (2027)	Emissiereductieopgaven broeikasgassen veeweiden voor 6 provincies (2030), als onderdeel van de nationale opgave Broeikasgassen landgebruik opstellend tot 1 Mton CO ₂ eq (2030)
Per provincie een (richtinggevende) ruimtelijke vertaling van benodigde stikstofreductie. Deze inzet is onderdeel van de totaal benodigde stikstofreductie die nodig is voor de landelijke doelen: • 2025: 50% areaal met stikstof gevoelige habitats binnen N2000 onder de kritische depositiewaarde • 2030: 74% areaal met stikstof gevoelige habitats binnen N2000 onder de kritische depositiewaarde	Concentraties gewasbeschermingsmiddelen in grond- en oppervlaktewaterlichamen voldoen aan wettelijke normen (2027)	Landelijke emissiereductieopgave broeikasgassen voor de veehouderij en akkerbouw (mestaanwending in de akkerbouw) van 3 Mton CO ₂ eq (in 2030). Nog te verdelen per provincie, op basis van een nog nader te bepalen verdeelsleutel. Om te voldoen aan de Global Methane Pledge dient met het NPLG in de veehouderij en akkerbouw een methaanemissiereductie van minimaal 3,62 Mton CO ₂ eq. te zijn gerealiseerd in 2030.
Areal opgave per provincie voor nieuw bos (2030), opstellend tot 37.400 ha	Grondwaterlichamen voldoen aan de norm voor een goede kwantitatieve toestand (2027)	Landelijke koolstofvastlegging in bomen/bos/natuur van 0,4 – 0,8 Mton CO ₂ eq en in landbouwbodems van 0,5 Mton CO ₂ eq (2030) (Bomen/ bos/natuur gerealiseerd via bossenstrategie).
Resterende opgave areaal per provincie voor Natuur netwerk Nederland (NIN), opstellend tot 40.571 ha (2027)	Beleed, inrichting en beheer aangepast aan het veranderende klimaat. Schade en ontzetting door weersextremen zoveel mogelijk beperken (2050)	
Hydrologische condities N2000-gebieden op orde (2027)		

10% groenblauwe dooradering (2030), waarvan de helft van de opgave in 2030 gerealiseerd is

Blauw bekend en vastgesteld
Oranje indicatief bekend gemaakt via de startnotitie NPLG
Geel Nationaal doel gerealiseerd of nieuw (indicatief) bekend gemaakt via Kamerbrief NPLG november 2022. De verdeling van deze opgaven naar provincies volgt begin 2023.

- Sector specifieke gebiedsdoelen:
 - Stikstof – 2,5 kton (streefwaarde 35-40 kgNH₃/ha)
 - VHR – Uitbreiding oppervlak agrarisch natuur
 - Broeikasgassen 0,3 Mton CO₂ & equivalenten
- Generieke doelen landbouw
 - Sluiten Nutriëntenkringlopen – mestkringloop, nitraatrichtlijn
 - Gewasbeschermingsmiddelen – emissie reductie
 - Robuuste teelt – rotatie, weerbare teelt, bodemkwaliteit
 - Klimaat – broeikasgassen en koolstof opslag

Uitgangspunten

- Start met stimulans generieke doelen
- Doelsturing
- 7 transitiepaden van de SER
- Voortbouwen op het verleden

7 Transitiepaden SER

High-tech gesloten systemen

High-tech open systemen

Zo duurzaam mogelijke landbouw

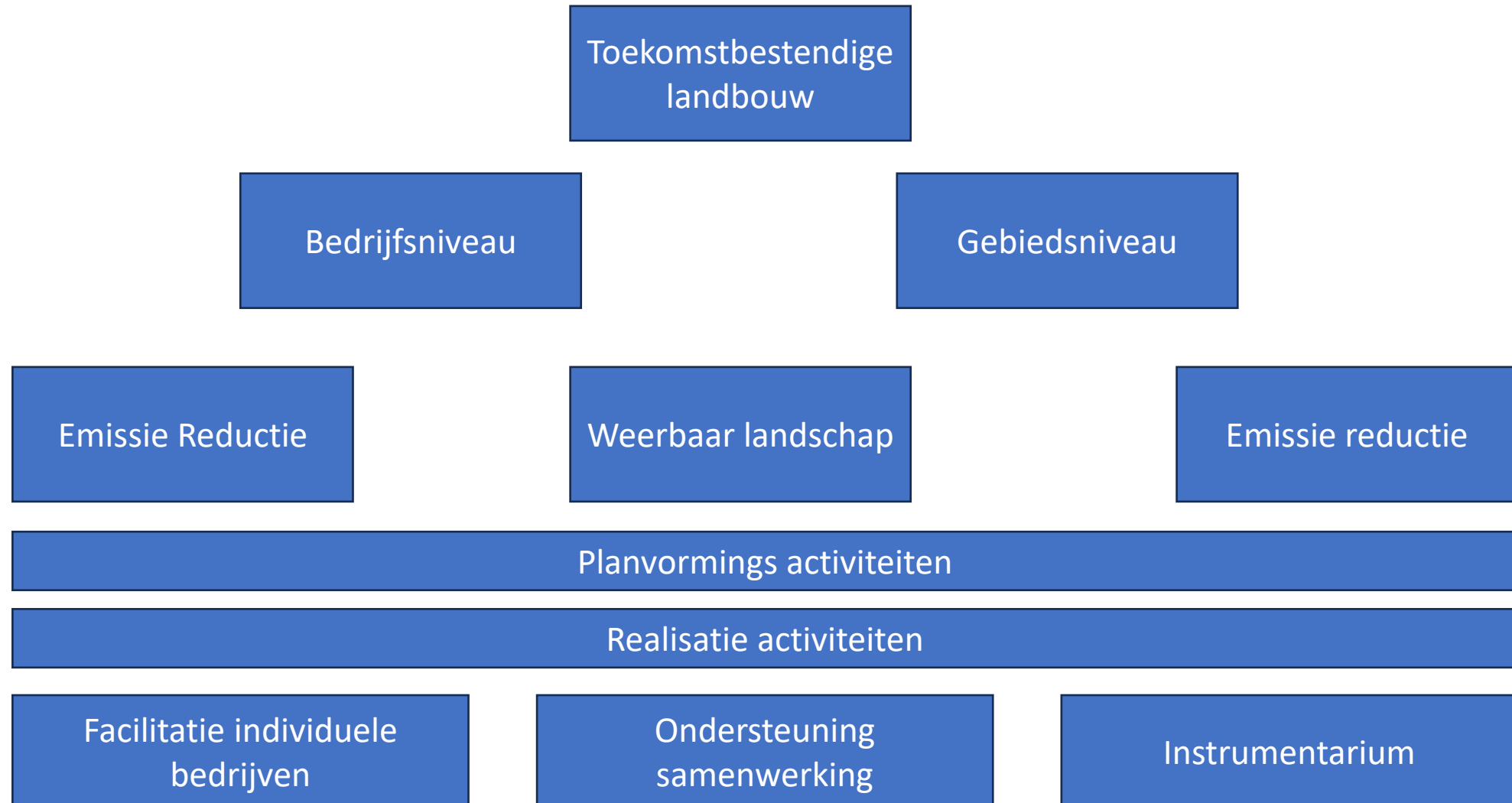
Biologisch plus

Maatschappelijke ondernemingen

Natuur en landschapsbeheer

Stoppen

Concretiseren activiteiten

Ontwikkeling rol overheid

- Betrouwbare sturing op doelen
- Instrumentarium wat aansluit op praktijk
 - Grondbeleid (kavelruil, coöperaties)
 - KPI- systematiek (aansluiten op bestaande samenwerking)
 - Ruimte in regelgeving voor innovatie
 - Betrouwbare lange-termijn afspraken in RO
- Catalogusmodel

Melkveebedrijf Mts. van der Lely

Eilandberaad

NPLG Voorne-Putten
Kennissessie Landbouw

Bart van der Lely

Abbenbroek
28 Juni, 2023

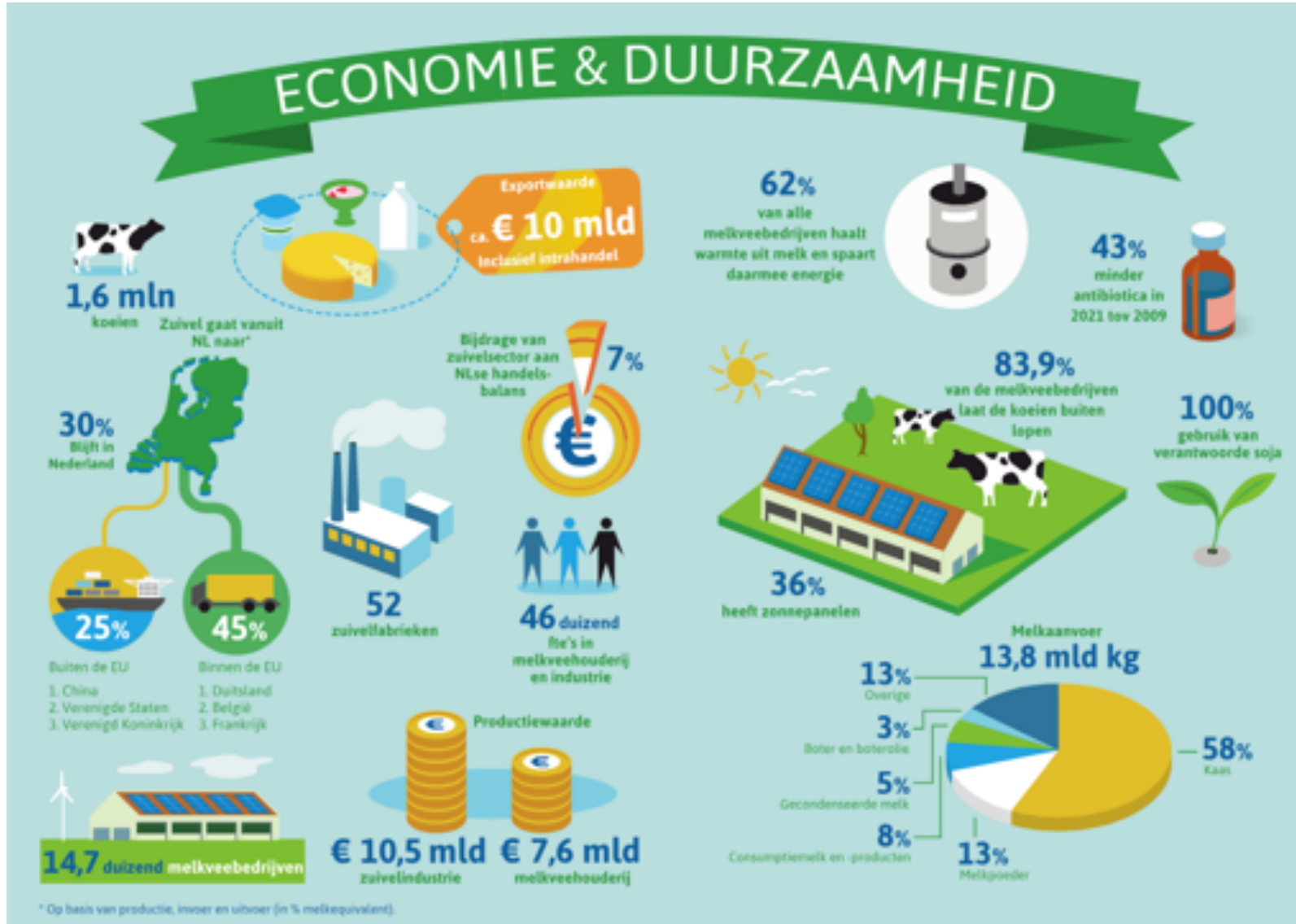

- De zuivelsector
- Wat speelt er momenteel
- Wat doen we al

De zuivelsector

Circulaire zuiveleconomie.

KWALITEIT & VOEDING

Geavanceerde controlesystemen in de hele keten

Perfekte bodem en klimaat en veel kennis

Aanbevolen door Voedingscentrum

2 à 3 glazen per dag

2 plakken (30%) = 40 gram per dag

100% natuurproduct

Geroemd om topkwaliteit

Daar zit wat in!

Vitamine B2
Eiwit
Fosfor
Calcium
Vitamine B12
Kalium

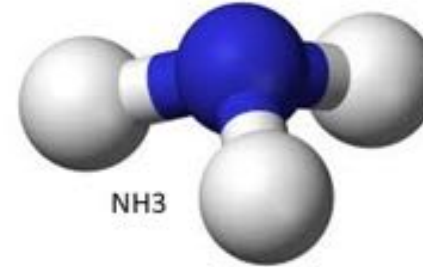
Melk is goed voor:

Hersenen
Zenuwstelsel
Tanden
Botten
Spieren

Zuivel past in een gezond en duurzaam voedingspatroon

© ZuivelNL, januari 2023

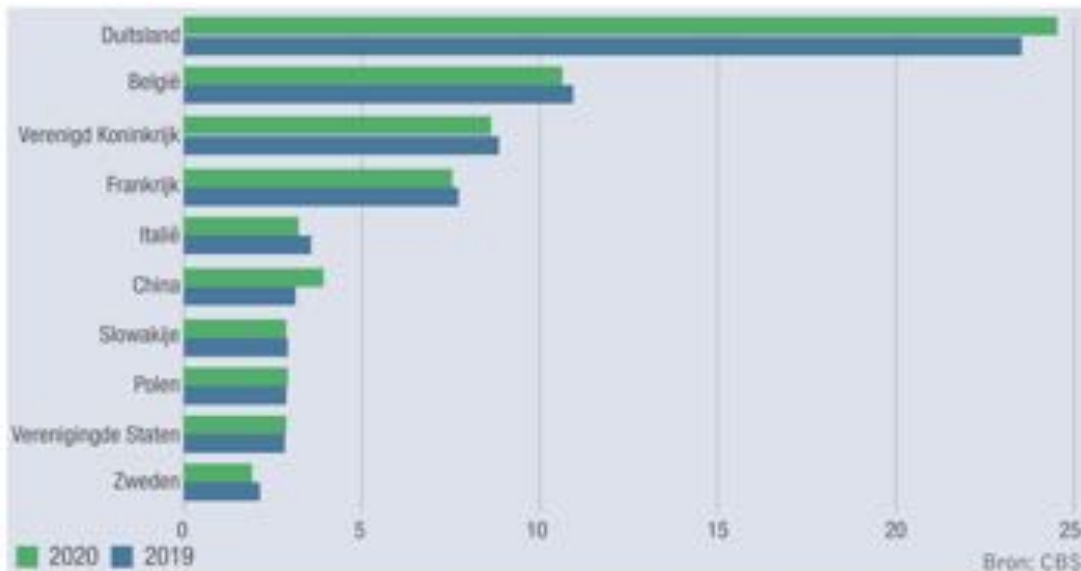
- Stikstof
 - Voorgenomen provinciale reductie geeft veel onrust en onbegrip.
 - Het enige stikstofgevoelige natuurgebied voldoet al aan de norm.
 - Er zit nauwelijks veehouderij in de buurt van dit gebied.
 - Er is al een mesttekort op het eiland.
- Water
 - Er worden beperkingen op de landbouw gelegd als gevolg van de waterkwaliteit, terwijl dit probleem voortkomt uit de zandgebieden.
 - Op Voorne-Putten is met name de Brielse Maas vervuild, deze wordt gevoed uit de Bernisse. Hoe kan de landbouw hier iets aan doen?
 - Natuurvriendelijke oevers zijn al extra aangelegd om waterberging te creëren, waarom telt dit niet mee binnen de 10% extra groen-blauwe dooradering?
- Overheidsbeleid
 - PAS-melders zitten klem bij de bank.
 - Stikstof reductie maatregelen worden op de lange baan geschoven door onzekerheid over bijvoorbeeld latente ruimte en/of vrijgekomen stikstofruimte.
 - Er is angst om mee te doen aan weidevogelbeheer.
 - Wat gebeurt er als de buurman akkoord gaat met een vorm van natuur?

Wat speelt er momenteel

Stikstof, water en beeldvorming.

- Beeldvorming
 - Boeren worden steeds als het probleem weg gezet en niet als partner in het creëren van een oplossing.
 - Woorden als bio-industrie, megastallen en intensieve veehouderij worden stevast negatief beladen.
 - “Nederland produceert vooral voor de export”
 - Ca. 30% van de export van agrarische producten is doorvoer!
 - Van het resterende deel gaat ca. 75% naar de vier buurlanden!
 - De huidige NL voedselconsumptie vraagt een landbouwareaal van ca. 3.3mln hectare terwijl er maar 1.8mln beschikbaar is!

Wat speelt er momenteel

Afbouw derogatie

- Wat houdt derogatie in?
 - Toestemming van EU om af te wijken van een vastgestelde norm.
 - 250kg N/ha in plaats van 170kg N/ha uit dierlijke mest.
 - Draagt bij aan verbetering bodemkwaliteit en het sluiten van kringlopen.
 - Hoger organisch stofgehalte en minder gebruik van kunstmest.
 - Voorwaarde: 80% grasland, landelijk fosfaatplafond.
- Gevolgen afbouw derogatie.
 - (Veel) meer mestafzet van veehouderij bedrijven.
 - Hogere kosten.
 - Meer kunstmest gebruik.
 - Afname organisch stofgehalte, nadelig voor bodemleven, uitspoelingsgevoeligheid en waterberging.

Waarom derogatie?

Waterkwaliteit is bij derogatiebedrijven beter dan gemiddeld

Ultieme vorm van kringlooplandbouw:

+ beter verdienvermogen voor de melkvehouder!

De cijfers:

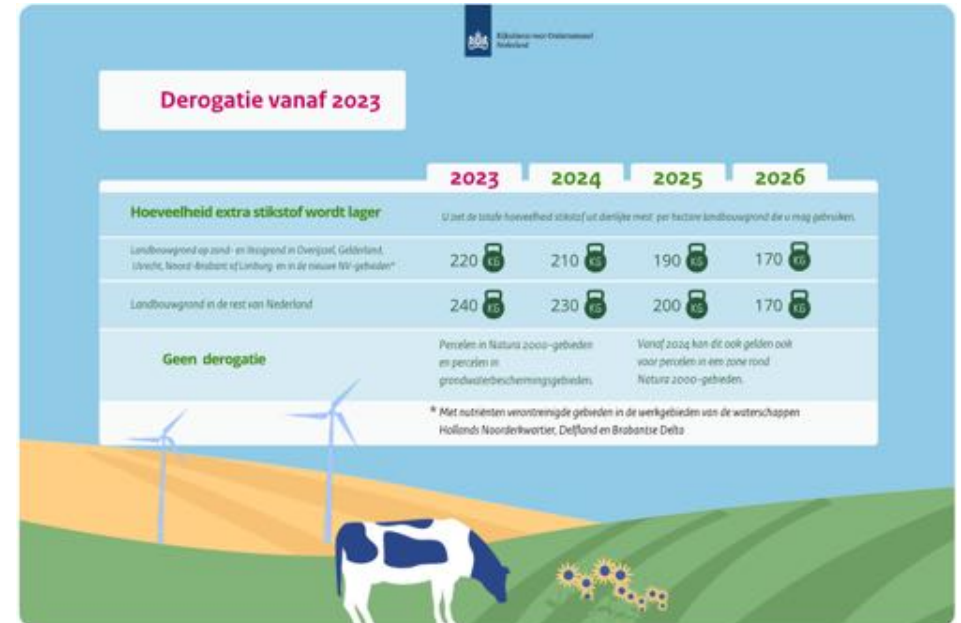
17.000 bedrijven van het Nederlandse landbouwareaal!

45%

25% kunstmest besparing in de melkveehouderij

0,75 Mton CO₂ Meer koolstofvastlegging

LTO Nederland

Wat speelt er momenteel

Afbouw derogatie

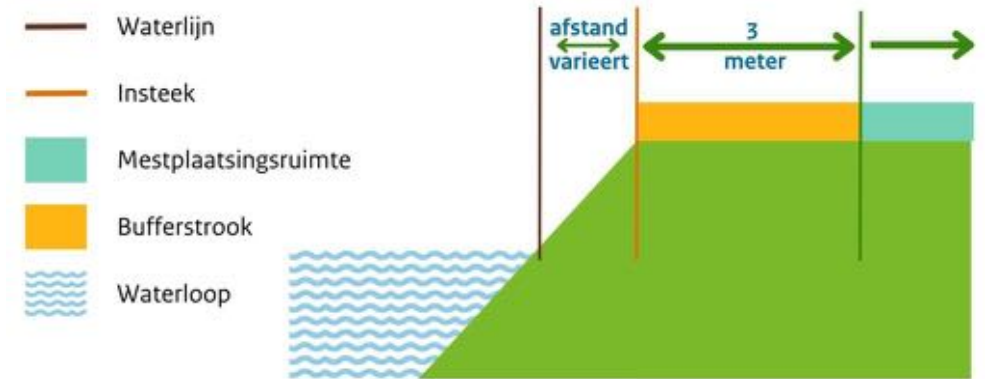
- Gevolgen voor ons bedrijf?
 - Mestafzet verdrievoudigd van ca. 780m³ naar 2.380m³.
 - 1.600m³ extra afzet geeft ruim 50 extra transporten.
 - Bijna 24ton(!) kunstmest gebruik extra.
 - Achteruitgang van bodemkwaliteit.
- Economische gevolgen.
 - Extra mestafzet kost zo'n €8.000 - €32.000 per jaar. (€5 – €20/m³)
 - Extra aanvoer van kunstmest kost zo'n €9.600 per jaar. (€0,40/kg)
 - Afname bodemkwaliteit € ???

Wat speelt er momenteel

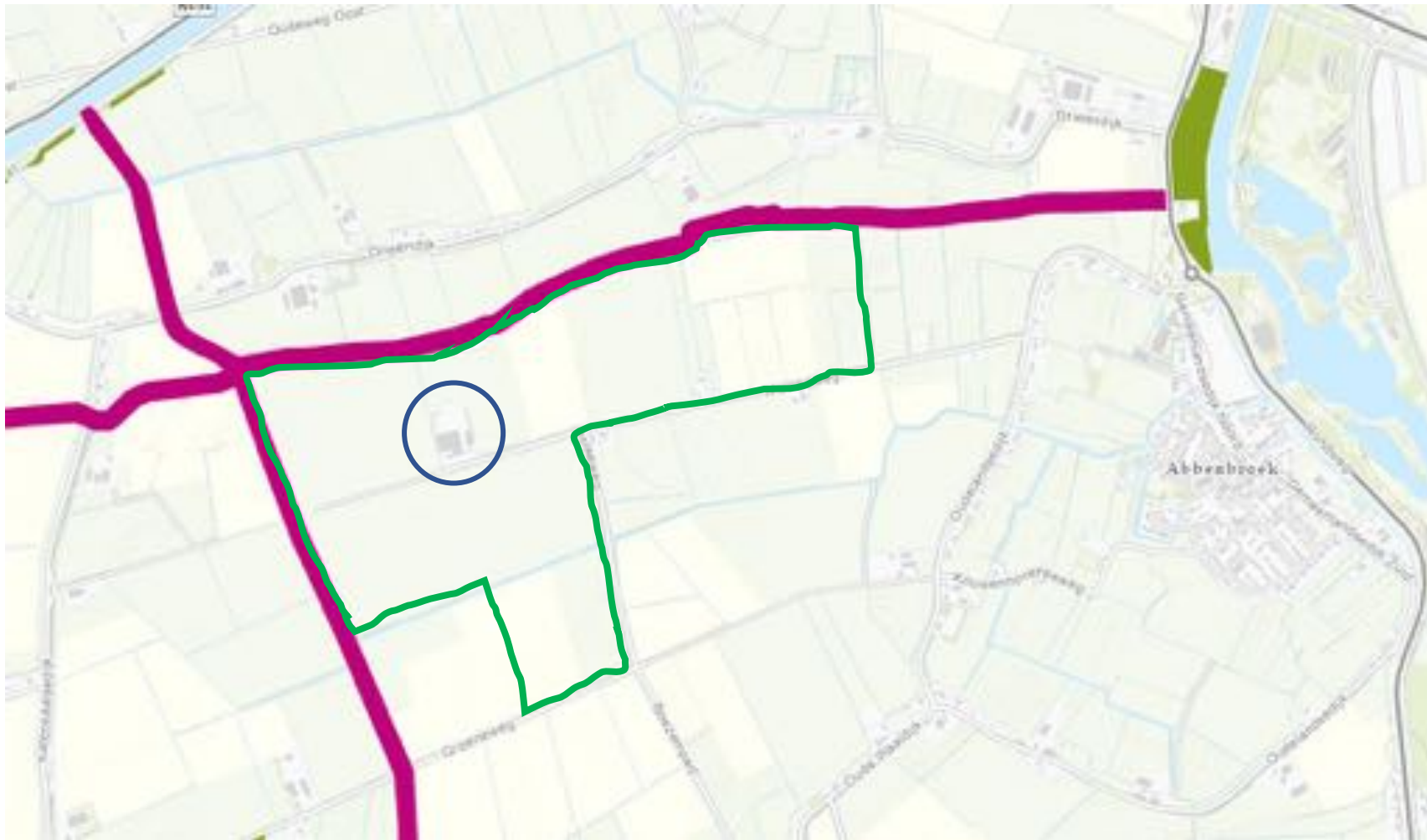
Bufferstroken.

- Doel bufferstroken
 - Beschermen / verbeteren waterkwaliteit.
 - Vergroten biodiversiteit.
 - Verdere toelichting van Arie Pieter.
- Gevolgen voor ons bedrijf.
 - 4% minder productieve landbouwgrond.
 - Extra voeraankoop á €2.880,- (4% x 80ha x 10t_ds/ha x €90/t_ds)
 - 137m³ extra mestafzet á €685 - €2.740.
 - Extra bewerkingen / zaaizaad etc.

Wat speelt er momenteel

Groen-blaauwe dooradering NNN.

- Vrijwillig meegewerkt aan natuurvriendelijke oevers.
- Vervolgens bestempeld als NNN
- Nu opgenomen in plan Groen-blaauwe dooradering

Wat doen we al...

Programmakalf Denkavit

Foqus planet

Grasklaver

Vlinderbloemig

Nestbescherming

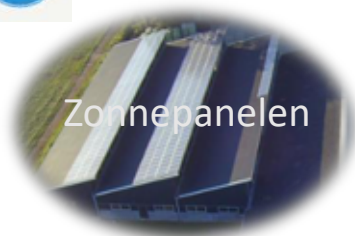
Mest met water

Weidegang

Emissiearme-vloer

Zonnepanelen

Elektrisch voeren

Stalvoeren

Sturen op Ureum

Vragen???

Openteelten Voorne-Putten

NPLG-Voorne-Putten
Kennissessie: Landbouw
A.P. Noordermeer
28 juni 2023

Ontwikkelingen Openteelten

- Klimaatverandering;
- Green deal Timmermans;
- Levelplaying field;
- Reactie opgaven PZH

Gevolgen klimaatverandering

- Toenemend risico voor ondernemers in openteelten;
- Verdwijnen van teeltgebieden in Europa door verdroging;
- Op termijn verdwijnen van bepaalde teelten in Nederland door gebrek aan zoetwater, een ontwikkeling , die je nu al kunt waarnemen;
- Afnemers, die meer en meer hun teelten gaan verdelen over verschillende teeltgebieden om beschikbaarheid van grondstof veilig te stellen;
- Enorme stijging van voedselprijzen (95/105 –regel).

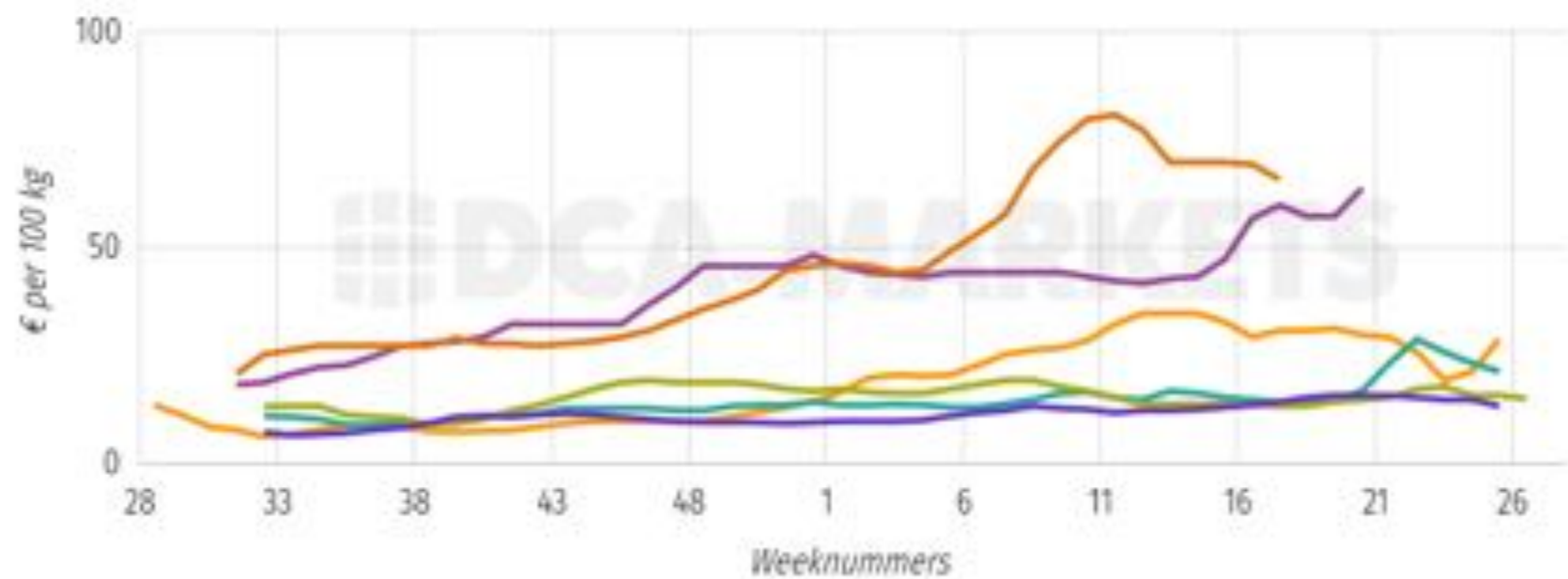
Aardappelnotering PotatoNL

Uien beurzen Goes - Emmeloord

Zaaiuien grof - Gemiddelde regionale beurzen

© Dataview / DCA-Markets

— 2007 — 2008 — 2009 — 2010 — 2011 — 2012 — 2013 — 2014 — 2015
— 2016 — 2017 — 2018 — 2019 — 2020 — 2021 — 2022

Green deal Timmermans landbouw, boer-tot-bord-strategie en verlies biodiversiteit tegen te gaan

- Deel landbouwgebieden omzetten in natuur
- 25 % van de landbouw biologisch in 2030;
- Terugdringen GBM met 50 % in 2030;
- Terugdringen nutriënten in de omgeving 50 %;
- Meer eiwitrijke gewassen voor humane en dierlijke consumptie.

Effecten greendeal

- Om dezelfde hoeveelheid voedsel te produceren, heb je bij BD meer grond, zoetwater en mineralen nodig;
- Ruwweg betekent BD 30 tot 40 % voedselvoedselreductie t.o.v. gangbaar;
- Europa wordt per saldo van een exporterend handelsblok een importerend blok;
- BD vraagt om veel meer arbeid;
- Combi van klimaatverandering, BD en areaalvermindering akkerbouw, gaat zorgen voor excessieve stijging van voedselprijzen;
- Landbouwkundig gezien moeten er voldoende mineralen beschikbaar zijn om verantwoord een gewas te telen?
- Als het met minder GBM kan, is dat prima. Stel wel groene vervangers beschikbaar en blijf zorgen voor goede alternatieven anders verdwijnen er diverse teelten, te beginnen met de kleinere. Risico voor de teler wordt te groot.

Definitie Duurzaam Ondernemen

- Duurzaam ondernemen is ondernemen waarbij continu een afweging gemaakt wordt tussen sociale (People), ecologische (Planet) en economische (Profit) belangen en het proces waarbij dagelijks wordt geprobeerd om op deze 3 belangen vooruitgang te boeken.
- In alle keurmerken (Planetproof, AH beter voor enzovoort) is dat het uitgangspunt. Wordt jaarlijks bij de telers ge-audit door een onafhankelijke instantie, die ook kijkt welke er vooruitgang er wordt geboekt.

Level Playing field

- Wereldmarkt bepaalt m.u.v. Zwitserland en Japan de prijs voor landbouwproducten.
- Globalplayers bepalen, hoe voedselstromen lopen op basis van beschikbaarheid, kosten grondstof en transportkosten.
- Export van de meeste landbouwproducten worden vanuit Nederland afgezet in de driehoek Londen, Berlijn en Parijs.
- Nederlandse telers dienen hetzelfde speelveld te hebben als de collega's in Europa.

Opgaven Landbouw volgens PZH Reactie

- Agrodiversiteitsmonitor Akkerbouw
- Voorbeeld OS-balans intensief bedrijf
- Keurmerken op ons bedrijf
- Precisielandbouw

Agrodiversiteitsmonitor Akkerbouw

KPI	Opmerkingen
Percentage rustgewassen	Wie bepaalt? / Impact verdienmodel
OS Balans	Onderdeel huidige keurmerken
Stikstofbedrijfsoverschot	Huidige normering RVO ter discussie? ?Opbrengst ?
Milieubelasting GBM	Onderdeel huidige keurmerken
Percentage bodembedekking	Onderdeel huidige keurmerken
Carbon Footprint	Hoe ingevuld? ? Wat levert dat de boer op?
Natuur & Landschapsbeheer	Onderdeel huidige keurmerken
Gewasdiversiteit	Onderdeel huidige GLB

O S-balans volgens NMI/ SMK op bedrijfsniveau gangbare akkerbouw met bouwplan:

Wintertarwe & Aardappelen 1 op 3, Suikerbieten 1 op 6 , Uien & Witlof 1 op 12

Complete bedrijfsbalans	
Aanvoer	
Gewas	1090 Kg EOS/ha
Stro	300 kg EOS/ha
Organische mest	1610 EOS/ha
Groenbemester	420 EOS/ha
Brutto	3430
Afvoer	
Afbraak	1220 kg OS/ha
Kluitafvoer	0 kg OS/ha
Brutto	1220
Totaal	

Keurmerken op ons bedrijf

Keurmerk	Gewas	Nodig voor
Global GAP	Aardappelen & uien	Supermarktkanaal
CrasP	idem	Supermarktkanaal
Planetproof	idem	Supermarktkanaal
AH-beter voor boer en natuur	idem	AH
Voedsel- en voederveiligheid	Alle gewassen	Afzet
Nedertarwe	Wintertarwe	CZAV/Koopmans

Precisie Landbouw

- Via drones bedrijfskaarten van de percelen;
- Gerichtere bemesting en gebruik van bodemherbiciden mogelijk;
- Plaats specifiek spuiten onkruidherkenning in combinatie met mechanische onkruidbestrijding;
- Reductie van nutriënten- en GBM-gebruik;
- Kapitaalintensieve investeringen, die om schaalgrootte van bedrijven vragen.

•Vragen?